

Na de pauze vertelt de secretaris (met behulp van een aantal dia's) iets over het dagvlinderproject. Met name de activiteiten voor het laatste inventarisatiejaar worden belicht. Het is de bedoeling, dat een groepje vrijwilligers een aantal witte gebiedjes in Friesland gaat inventariseren. De deelnemers krijgen hiervoor een onkostenvergoeding van de Vlinderstichting. Janny Sinnema zal e.e.a. coördineren.

Siep Sinnema heeft een videocameraopstelling gerealiseerd, waarmee bijvoorbeeld geprepareerde vlinders, of andere kleine objecten (eitjes, poppen) haarscherp en uitvergroot op een televisiescherm kunnen worden getoond. Hij geeft ons een demonstratie. Het ziet er prachtig uit

De korte presentatie over "Groene Vlinders" komt in verband met tijdnood te vervallen. Maar wat in het vat zit, verzuurt niet. Dit item bewaren we voor een volgende keer.

Rondvraag: -de nieuwe naam van de Nieuwsbrief gekozen uit een achttal mogelijkheden. De meeste stemmen zijn voor "Flinterwille".

-Marten Zijlstra heeft met vleermuizen de ervaring, dat ze bij volle maan minder vliegen dan normaal; hij vraagt of de nachtvlinderliefhebbers hetzelfde merken bij de nachtvlinders. De meningen hierover zijn verdeeld. Wel iets om eens op te gaan letten.

Na de rondvraag wordt de bijeenkomst om 22.00 uur beëindigd.

Verslag - Gerard Bergsma.

Verslag van de excursie naar het Katlijker Schar op 9 mei 1998.

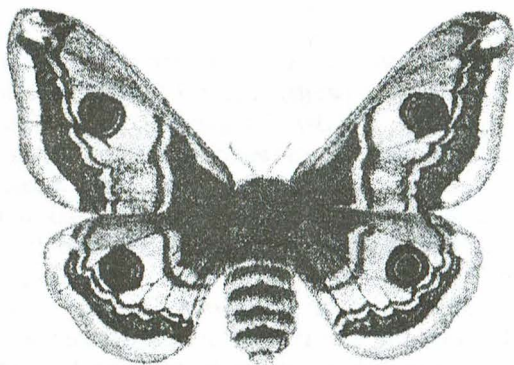
De werkschuur van It Fryske Gea, op het erf van beheerder Klaas Zoetendal, was het startpunt van de excursie; 16 deelnemers meldten zich rond twee uur 's middags op een prachtige zonnige dag. Na het uitwisselen van sterke verhalen over dag- en nachtwaarnemingen van de afgelopen weken (het leek toen nog een mooie zomer te worden.....) werd besloten het bosgedeelte ten zuiden van de werkschuur in te trekken. Zo'n tien verschillende soorten dagvlinders (Citroenvlinder, Klein geaderd Witje, Oranjetipje, Groentje, Boomblauwtje, Kleine Vos, Dagpauwoog, Landkaartje en Bont Zandoogje) werden op en langs de bospaden waargenomen. Hilco Meier kreeg een lamme arm van het ombuigen van frambozentwijgen, in de hoop hierin rupsen te ontdekken van de Frambozenwespvlinder. Helaas: geen enkele twijg bleek ten gevolge van vraat van de rupsen in de stengel af te breken en geleidelijk nam ook Hilco's enthousiasme voor deze vlindersoort af. Anderen liepen met stokken in het struikgewas te slaan, in de hoop hier nachtvlinders uit op te jagen. Dat wilde aanvankelijk niet zo lukken. Op een gedeelte van het Katlijker Schar met kruidenrijke graslanden waren die stokken niet eens nodig, want diverse exemplaren van de Dwerghuismoeder (*P. tenebrata*) vlogen hier spontaan rond; de rups hiervan leeft

op Hoornbloem. Bracht deze dwerg al de nodige commotie teweeg, nog enthousiaster werd men toen de Langsprietmot die op Pinksterbloem leeft, in dit weiland werd waargenomen. Van deze Langsprietmot (*Adela rufimitrella*) werd een aantal exemplaren gezien, steeds op de bloemen van de Pinksterbloem. Opmerkelijk was dat deze microvlinder een groot aantal mensen op de knieën kreeg en de vooral de fotografen moesten wel zeer diep bukken. Op de terugweg naar de werkschuur werden nog twee familieleden van deze Langsprietmot waargenomen, namelijk *A. swammerdamella* en *A. reaumurilla*. Maar ook spanners lieten zich nu opjagen, zoals *Xanthorhoe ferrugata*, *X. spadicearia* en *X. designata*. Op een heideveld werden rupsen van een Drinkerups en een Hageheld gevonden; maar de meeste belangstelling genoot hier het vrouwtje van een Nachtpauwoog; vooral Annie Trinks kon hier haar nieuwe zeer geavanceerde high-tech camera op uitproberen. Dat duurde overigens nog al even, omdat ze op voet van oorlog stond met een van de belangrijkste onderdelen, namelijk de sluiterknop. Deze deed het niet wanneer ze dat wilde en deed het wel wanneer ze dat niet wilde. En dan is een diafilmpje gauw vol!

Uiteindelijk is alles weer goed gekomen en na een kleine pauze werd later op de middag het heidegedeelte ten noorden van de werkschuur aan de overkant van de weg naar Heerenveen bezocht. Hier waren natte en droge gedeelten aangelegd en het meest opvallend waren de grote aantallen groene en grijze Zandloopkevers die voortdurend voor ons uit vlogen. Aan het eind van de middag werd de balans opgemaakt: we hadden zo'n 40 verschillende nachtvlinders waargenomen, waarvan ongeveer de helft micro's. Beheerder Klaas Zoetendal had achter de werkschuur banken voor ons klaargezet en de meegebrachte boterhammen en andere voedingsmiddelen werden hier genuttigd. Helaas was de voor velen broodnodige koffie niet aanwezig en al snel ging iedereen ermee akkoord om een caféterras op te zoeken. De deelnemers werden over de aanwezige auto's verdeeld. Siep en Janny besloten achteraan te gaan rijden om eventuele problemen te kunnen opvangen. Deze niet serieus bedoelde opmerking bleek even later onverwacht zeer realistisch te zijn: even voor Mildam zagen ze midden op de weg een bekend vlindernet liggen. Door resoluut te stoppen wisten ze dit vlindernet te redden van aanstormende autowielen. Een van de deelnemers (we noemen geen namen) had bij vertrek vanaf de werkschuur het net op het dak van de auto gelegd en de rest zult u begrijpen. Voor Siep en Janny was het daarna zaak de koffiedrinkers, die uiteraard waren doorgereden, in Mildam op te sporen.

Dwerghuismoeder (*Panemeria tenebrata*)

Nachtpauwoog (*Saturnia pavonia*)

Het werd al wat schemerig toen we weer bij de werkschuur terugkwamen; tijd om de lampen op te stellen. Uiteraard had iedereen overdag al bekeken wat de meest gunstige plek zou zijn; gelukkig leverde dit geen territoriale conflicten op en in korte tijd verzezen op 6 verschillende plaatsen kleine en grote lakens en lampen. Het meest opvallend was de blacklight-lamp van Hilco Meier. Deze ultraviolette T.L.-buis geeft voor ons onzichtbaar licht, maar dit licht wordt door het laken fel blauw teruggekaatst. Dit gaf een zeer merkwaardig blauw effect, dat op de Amsterdamse Achterzijdsvoorburchwal niet zou misstaan. Gelukkig stond Hilco achter de werkschuur, zodat de plaatselijke bevolking niet in verwarring werd gebracht. De andere opstellingen bestonden uit HPL- of MML-lampen, in de nabijheid van een laken. De deelnemers hoefden zich niet te vervelen, want ze konden van de ene opstelling naar de andere wandelen. Zo stonden Siep en Janny Sinnema met hun HPL achter de werkschuur, Philip Zeinstra en Geert Schingenga gaven de voorkeur aan een bospad, zo'n kilometer verderop en Johan en Gerrit Padding stonden verder oostelijk, op het parkeerterrein van het Katlijker Schar. Een aggregaat zorgde in de beide laatste gevallen voor de benodigde elektriciteit. De familie Hunneman en Hilco Meier lokten bovendien met behulp van stroop, gesmeerd op boomstammen, vier Roesjes (*S. libatrix*) en vier Braamspinnars (*T. batis*). Jammergenoeg was het volle maan en bleef het helder; het koelde dus snel af en dat is niet gunstig voor het aantal waarnemingen. Desondanks zijn er 37 verschillende nachtvlindersoorten geteld, waaronder zeker 10 micro's. Opmerkelijk was de waarneming van diverse Beukeneenstaartjes (*D. cultraria*). Naast nachtvlinders kwamen er ook nogal wat Meikevers op de lakens af. Andy Saunders had op een bospad dichtbij de werkschuur de meest bescheiden opstelling in beheer: een kleine u.v.-lamp met accu en een vangbak met trechter, waarin de vlinders uiteindelijk terecht moesten komen. Het geheel was uitneembaar en paste, samen met andere attributen, perfect achterop de brommer en in de rugzak van Andy. Het was alleen jammer dat er dus weinig te zien viel bij Andy, we moesten hem op zijn woord geloven als hij meldde dat er weer een bijzonder exemplaar in zijn trechter was verdwenen.

Rond half een 's nachts werd het zo koud, dat er nauwelijks nieuwe vlinders werden waargenomen op de diverse lakens en we besloten te stoppen en op te ruimen. Voor Andy kwam toen het grote moment: het openen van zijn vangbak. Helaas voerden we deze handeling uit onder een buitenlamp van de werkschuur, waardoor binnen enkele ogenblikken de hele vangst in het nachtelijk duister verdwenen was, zonder dat we er enig idee van hadden om welke soorten het ging. Maar toch: er zaten inderdaad vlinders in de bak! Een ideale opstelling dus wanneer je zonder het gesleep van een aggregaat in een natuurterrein wilt nachtvlinders. Overigens bezorgde Andy ons nog enkele spannende ogenblikken: de brommer startte ogenblikkelijk, maar hield er ook na zo'n honderd meter weer even snel mee op. Dat gebeurde nog enkele keren, maar toen hoorden we toch een regelmatig gebrom in verte verdwijnen. Wij stapten in onze auto en reden voldaan huiswaarts, maar onze gedachten waren onderweg regelmatig bij Andy, want hij had nog een koud tochtje te gaan op zijn brommer naar Sneek.

Siep Sinnema

Beukeneenstaartje (*Drepana cultraria*) Roesje (*Scoliopteryx libatrix*)

Verslag excursie Fochteloërveen

Op 27 juni 1998 kon de dagexcursie in het Fochteloërveen ondanks het slechte weer toch doorgang vinden. Dit slechte weer geldt natuurlijk al voor het hele vlinderseizoen. Hierdoor moest helaas de avondexcursie worden afgeblazen, maar er komt het volgende seizoen zeker nog een andere gelegenheid.

Op deze zaterdag kwamen er rond 14.00 uur zeventien deelnemers bij de werkschuur van Natuurmonumenten bijeen. In verband met het dreigende slechte weer werd in overleg besloten om vanuit het Plantsoen (een strook bos tussen het Fochteloërveen en het plaatsje Ravenswoud) het Veen in te gaan. Vanaf deze plaats is het mogelijk om via een van de vele aanwezige kades in het veengebied binnen te dringen. Deze kades zijn kunstmatig opgeworpen ten behoeve van de waterhuishouding. Op deze kades groeien o.a. Ronde en Langbladige Zonnedauw, Veenbes, Moeraswolfsklauw en diverse Heidesoorten. Vanaf deze kades hadden